

Τζον Κέρι και Σεργκέι Λαβρόφ το βράδυ της
Μ.Πέμπτης στη Γενεύη

Πηγή: avantgarde2009.wordpress.com

Του **Boris Kagarlitsky***, από το Links International Journal of Socialist Renewal [13.4.2013]. Ανεξάρτητα από τις εκτιμήσεις του Β.Κ. για το κίνημα στην νοτιοανατολική Ουκρανία, ιδιαίτερη αξία έχει η άποψή του για τα χαρακτηριστικά αυτού του κινήματος, που κάθε άλλο σύμφωνα με τη γνώμη του, είναι ενεργούμενο από τον Πούτιν. Αντίθετα είναι ένα κίνημα πέρα από τη θέληση και τα όρια της ρώσικης άρχουσας τάξης και για αυτό στις [συμφωνίες των τεσσάρων στην Ελβετία](#) η Ρωσία καλεί μαζί με τις ΗΠΑ, και την ΕΕ τους εξεγερμένους να εκκενώσουν τα καταλειμένα κτήρια και να παραδώσουν τον έλεγχο των περιοχών στο Κίεβο: “Μιλώντας σε συνέντευξη Τύπου από την ελβετική πόλη, ο Λαβρόφ τόνισε ότι η συμφωνία αυτή προβλέπει τον αφοπλισμό των παράνομων ενόπλων ομάδων και την παράδοση των κτιρίων που έχουν καταληφθεί από ενόπλους στην ανατολική Ουκρανία. Όλες οι παράνομες ένοπλες ομάδες πρέπει να αφοπλιστούν, όλα τα παρανόμως καταληφθέντα κτίρια πρέπει να παραδοθούν στους νόμιμους κατόχους τους, όλοι οι δρόμοι, οι πλατείες και οι λοιποί δημόσιοι χώροι στις ουκρανικές πόλεις πρέπει να απελευθερωθούν”, αναφέρεται στο σχετικό κείμενο”. [Καθημερινή 17/4](#)

Είναι προφανές όπως λει και ο Β.Κ. ότι ο Πούτιν δεν θέλει να έχει σχέση ούτε δεσμεύσεις, με τους ανθρακωρύχους του Ντόνετσκ, ούτε με καμία “Λαϊκή Δημοκρατία”, ούτε και ακόμα και με οποιαδήποτε σοβιετική νοσταλγία. Μάλλον οι κόκκινες σημαίες και τα σφυροδρέπανα άφησαν ασυγκίνητο τον πρόεδρο Πούτιν. Αυτό ήταν αναμενόμενο. Αυτό που δεν ήταν αναμενόμενο και συνεχίζει να μην είναι, είναι η στάση της ευρωπαϊκής αριστεράς, μαζί και της ελληνικής, που συνεχίζει να χαζεύει κοιμισμένη από την προπαγάνδα των ιμπεριαλιστών (δηλαδή της δικής της αστικής τάξης) τα εξεγερμένα αδέρφια της στην ανατολική Ουκρανία χωρίς να κουνάει ούτε το μικρό της δακτυλάκι. Όταν αύριο οι ηρωικοί μαχητές του Μπόροτμπα θα σφάζονται από τους ταγματασφαλίτες του Δεξιού Τομέα, ίσως τότε να καταλάβουν περί τίνος πρόκειται. Αλλά τότε θα είναι πια αργά. Αλλά δεν πειράζει, κανείς δεν θα τους έχει χαρακτηρίσει φιλοπουτινικούς. Η επανάσταση όμως θα έχει προδοθεί. Όχι φυσικά από τον Πούτιν (που άλλωστε δεν έχει και κανένα λόγο να επιδιώκει τη νίκη της) αλλά από αυτή την αριστερά, που το μόνο που ξέρει είναι να κρατάει “ίσες αποστάσεις”, όχι από τον Πούτιν, αλλά από την επανάσταση. Ακολουθεί το άρθρο του Boris Kagarlitsky, σε μετάφραση του Κ.Μ. για το [Avantgarde](#).

Από το Μαϊντάν στην επανάσταση

Στην Ουκρανία, μια πραγματική επανάσταση βρίσκεται σε εξέλιξη. Αυτό μπορεί να φαίνεται παράξενο, αλλά είναι κάτι πολύ χαρακτηριστικό της ιστορίας αυτής της χώρας.

Στην Ουκρανία το 1918, οι εργατικές διαδηλώσεις από τους «Κόκκινους» πραγματοποιήθηκαν αποκλειστικά ως αντίδραση στις ενέργειες από τις εθνικιστικές αρχές που είχαν εγκατασταθεί στο Κίεβο. Το ζήτημα για το πόσο προοδευτικό είναι το καθεστώς που εγκαθίδρυσαν οι υποστηρικτές της Λαϊκής Δημοκρατίας του Ντόνετσκ και άλλες κινήσεις στα νότιο-ανατολικά της Ουκρανίας θα αποδειχθεί και παραμένει αναπάντητο προς το παρόν μόνο για το λόγο ότι η ίδια η επιβίωση αυτών των κινημάτων είναι κάθε άλλο παρά εγγυημένη. Αλλά μπορούμε ήδη να πούμε με βεβαιότητα ότι δεν υπάρχει δρόμος επιστροφής. Το σημείο χωρίς επιστροφή έχει περάσει, όχι μόνο με την πολιτική, αλλά πάνω απ' όλα με την κοινωνική έννοια.

Οι διανοούμενοι στο Κίεβο και τη Μόσχα είναι ειλικρινά ανίκανοι να πιστέψουν ότι οι εργαζόμενοι και οι υποτελείς τάξεις της αστικής κοινωνίας θα μπορούσαν όχι μόνο να εμφανιστούν ξαφνικά στους δρόμους, αλλά επίσης να αρχίσουν να δρουν ανεξάρτητα, να οργανωθούν και να γράψουν ιστορία. Αυτοί είναι οι άνθρωποι τους οποίους οι διανοούμενοι τους περιγράφουν περιφρονητικά ως «λούμπεν», μεσήλικες οικογενειάρχες άντρες και γυναίκες που μόλις χθες ήταν απολίτικοι κάτοικοι, ρωσόφωνοι εργάτες που δεν είχαν κανένα ενδιαφέρον για τις πολιτικές ίντριγκες του κεφαλαίου. Πίσω από τις πλάτες του λαού, που καταλαμβάνουν τα διοικητικά κτίρια και τα αστυνομικά τμήματα, οι διανοούμενοι όπως και στο παρελθόν ψάχνουν για πολιτικά χειραγωγούμενους, πληρωμένους εκτελεστές των ολιγαρχικών, και ακόμη για ξένους πράκτορες των Ρώσων. Οι διανοούμενοι είναι πεπεισμένοι ότι οι απλοί πολίτες του Ντόνετσκ, ακόμη και μετά βλέποντας στην τηλεόραση και αρκετές δεκάδες ανάλογες καταλήψεις που πραγματοποιήθηκαν πριν από δύο μήνες από τους ακτιβιστές του Δεξιού Τομέα, δεν θα μπορούσαν ποτέ να έχουν σχεδιάσει για να κάνουν κάτι ανάλογο οι ίδιοι.

Και είναι αλήθεια: μέχρι τώρα, τέτοιοι άνθρωποι δεν συμμετείχαν στην πολιτική. Αυτό συνέβαινε όχι μόνο στη νοτιο-ανατολική Ουκρανία, αλλά και στο Κίεβο, και φυσικά στη Ρωσία. Υποψιάζομαι ότι αυτό ισχύει επίσης για τη δυτική Ουκρανία. Ένα βίντεο από το Ντόνετσκ δείχνει πολύ παραστατικά τη ριζοσπαστική αλλαγή στην κοινωνιολογία και τη δημογραφία των διαδηλώσεων. Στη θέση των νεαρών κατοίκων της μεσαίας τάξης της πρωτεύουσας που είχαμε συνηθίσει να βλέπουμε σε προηγούμενες διαδηλώσεις στη Μαϊντάν, τώρα βρίσκουμε αντιμέτωποι με αρκετά διαφορετικούς ανθρώπους – τους ανθρώπους που πριν από λίγες εβδομάδες ήταν απασχολημένοι με το να κερδίζουν χρήματα για να στηρίξουν τις οικογένειές τους, και οι οποίοι θεωρούσαν οποιοδήποτε είδος διαμαρτυρίας στο δρόμο μια άσκοπη σπατάλη χρόνου. Τώρα, αυτοί οι άνθρωποι όχι μόνο κατεβαίνουν στους δρόμους, αλλά έχουν μπλοκάρει φορτηγά γεμάτα στρατιώτες, αυτοοργανώνονται και παίρνουν μόνοι τους τις αποφάσεις. Ένας γνήσιος επαναστατικός μετασχηματισμός πραγματοποιείται στη συνείδηση των μαζών. Στη συνείδηση των μαζών, όχι στην περιβόητη «κοινή γνώμη» που διαμορφώνεται από την προνομιούχα διανόηση, από εκείνους που δεν έχουν φτάσει ποτέ στο σημείο να κατανοήσουν τη σημασία των γεγονότων που βρίσκονται σε εξέλιξη.

Ο ρόλος της Ρωσίας

Στη σημασία τους, οι αλλαγές που συμβαίνουν στα νοτιο-ανατολικά της Ουκρανίας εκτείνονται πολύ πέρα από τα σύνορά της. Μπορούν να επηρεάσουν άμεσα τη Ρωσία, δίνοντάς μας τις εικόνες του δικού μας μέλλοντος. Δεν είναι τυχαίο ότι η δική μας άρχουσα τάξη έλκεται όλο και λιγότερο με την περίφημο «ρωσική άνοιξη». Η επίσημη Μόσχα έχει αφήσει να εννοηθεί, με σαφήνεια, ότι δεν έχει καμία αξίωση στις επαναστατημένες επαρχίες της Ουκρανίας. Αυτό δεν είναι μια διπλωματική κίνηση, και ούτε μια παραχώρηση προς τη Δύση, πιο σωστά, είναι ένα βήμα που υπαγορεύεται, μεταξύ άλλων αιτιών, από την επιθυμία να αποφευχθεί κάθε κλιμάκωση μιας σύγκρουσης που έχει υπερβεί κατά πολύ το όριο που το Κρεμλίνο βρίσκει βολικό ή διαχειρίσιμο. Σε αντίθεση με την Κριμαία όπου όλα ελέγχθηκαν και πού μετά από δύο ή τρεις διαδηλώσεις, η μεταβίβαση της εξουσίας πραγματοποιήθηκε από την τοπική ελίτ, στο Ντόνετσκ και στο Lugansk είμαστε μάρτυρες της στοιχειακής δύναμης του λαϊκού κινήματος, το οποίο

είναι απλά αδύνατο να ελεγχθεί από το εξωτερικό.

Το κίνημα αυτό είναι αποκεντρωμένο και αναδεικνύοντας τους δικούς του ηγέτες μεταξύ των ανθρώπων που μόλις χθες ήταν άγνωστοι, διαμορφώνοντας και αναπτύσσοντας τη δική του ημερήσια διάταξη καθώς εξελίσσονται τα γεγονότα. Για τις ρωσικές αρχές, το να δεχθούν στη Ρωσική Ομοσπονδία διάφορες επαρχίες με ένα τέτοιο πληθυσμό και με αυτές τις μαζικές οργανώσεις, σε μια εποχή που υπάρχει μια αυξανόμενη κοινωνική κρίση στην ίδια τη Ρωσία, θα είναι σαν να πυροβολούν τον εαυτό τους στο πόδι. Συνεπώς, μπορεί να ειπωθεί με βεβαιότητα ότι οι ακτιβιστές της Λαϊκής Δημοκρατίας του Ντόνετσκ θα πρέπει να βασιστούν αποκλειστικά στις δικές τους δυνάμεις. Κανένας «ευγενικός άνθρωπος» δεν πρόκειται να τους πλησιάσει, και κανένα μικρό πράσινο ανθρωπάκι δεν πρόκειται να κατέβει από κανένα διαστημόπλοιο. Η επίσημη Ρωσία έχει αφήσει την νοτιοανατολική Ουκρανία στη μοίρα της, και θα προσπαθήσει να μείνει μακριά από την περιοχή όσο το δυνατόν περισσότερο. Αυτός ο ελιγμός, εν τω μεταξύ, καθίσταται δυσκολότερος από τις πατριωτικές διαθέσεις που οι ρώσικες αρχές έχουν κρατήσει ψηλά, και που κατά τη διάρκεια των γεγονότων θα μπορούσαν να στραφούν επίσης εναντίον του Κρεμλίνου.

Οι εξελίξεις των τελευταίων ημερών δείχνουν, ωστόσο, ότι τα λαϊκά κινήματα στο Ντόνετσκ, στο Lugansk, την Οδησσό και το Χάρκοβο έχουν πιθανότητες επιτυχίας, ακόμη και χωρίς σοβαρή υποστήριξη από τη Ρωσία. Σε μια τέτοια περίπτωση, η δυνατότητα θα ανοίξει γι' αυτούς από την επέκταση της επιρροής τους σε άλλες περιοχές, με την πλειοψηφία του πληθυσμού με τον οποίο έχουν πολύ περισσότερα κοινά συμφέροντα από ότι με τις ηγεσίες στη Μόσχα ή το Κίεβο.

Ο Δεξιός Τομέας

Οι νέες ουκρανικές αρχές με τη σειρά τους βρίσκονται αντιμέτωπες με ένα εξαιρετικά δυσάρεστο δίλημμα. Οι ταραχές στα νότιο-ανατολικά μπορεί να συντριφθούν μόνο με τη βοήθεια της ακροδεξιάς οργάνωσης Δεξιός Τομέας, και μόνο με το κόστος μιας μεγάλης κλίμακας αιματοχυσία. Η αστυνομία και ο στρατός είναι αναξιόπιστοι, και τα στελέχη των δυνάμεων κρατικής καταστολής, για απόλυτα φυσικούς και κοινωνικούς λόγους, είναι πιο πιθανό να ταυτιστούν με τους εξεγερμένους από ό, τι με αυτούς που δίνουν τις εντολές. Κατά συνέπεια, οι αρχές θα πρέπει να φέρουν τους ταγματασφαλίτες της άκρας Δεξιάς στο παιχνίδι. Το πρόβλημα εδώ δεν είναι με την ιδεολογία των συμμοριτών του Δεξιού Τομέα, ή ακόμη και με τις ψυχολογικές ιδιαιτερότητές τους. Οι αστυνομικές μονάδες είναι ειδικά εκπαιδευμένες για να διαλύουν μαζικές διαδηλώσεις, αποφεύγοντας την αιματοχυσία στο μέτρο του δυνατού. Οι κακοποιοί του Δεξιού Τομέα στερούνται αυτή την εκπαίδευση, και ως εκ τούτου, αμέσως θα ξεκινήσουν σπάζοντας κόκαλα και δολοφονώντας ανθρώπους. Αυτό είναι, δυστυχώς, μια τυπική κατάσταση, και οποιονδήποτε γνώστη της εμπειρίας άλλων χωρών. Η αιματοχυσία με τη σειρά της θα βλάψει όχι μόνο τη φήμη των αρχών του Κιέβου (δεν ανησυχούν τόσο πολύ για αυτό, καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι ορθώς ο δυτικός Τύπος και η φιλελεύθερη διανόηση της Μόσχας και του Κιέβου θα εγκρίνουν οποιεσδήποτε ενέργειες που αναλαμβάνουν, ακόμα και της μαζικής τρομοκρατίας), αλλά θα διακινδυνεύσει επίσης ένα ακόμη πιο ισχυρό κύμα διαμαρτυριών, ακόμη και ανταρσίας στο εσωτερικό του στρατού.

Κατανοώντας τους κινδύνους, τα πιο λογικά στελέχη της νέας κυβέρνησης στο Κίεβο είναι διατεθειμένοι να συμβιβαστούν με τους διαδηλωτές – και, θα πρέπει να υποθέσουμε, λιγότερο ή περισσότερο ειλικρινά. Φυσικά, αυτό δεν θα συμβεί επειδή έχουν ξαφνικά διαποτιστεί με σεβασμό προς τον εξεγερμένο λαό. Αλλά επειδή έχουν αντιληφθεί τη δύναμη του λαού, και έχουν συνειδητοποιήσει ότι είναι πλέον άχρηστο να κάνουν συμφωνίες πίσω από τις πλάτες των διαδηλωτών με τον έναν ή τον άλλο «σοβαρό παίκτη», είτε αυτός είναι το Κρεμλίνο, είτε ο ολιγαρχικός Rinat Akhmetov είτε η Ευρωπαϊκή Ένωση. Κανένας από αυτούς δεν ελέγχει πλέον την κατάσταση.

Αλλά εάν το επίσημο Κίεβο κάνει σοβαρές παραχωρήσεις και προσπαθεί να κατευνάσει τα νοτιο-ανατολικά, αποδεχόμενο τις απαιτήσεις για αυτονομία, ένα δημοψήφισμα, ελεύθερες εκλογές κυβερνητών και ούτω καθεξής, η σύγκρουση θα ξεσπάσει αυτόματα ανάμεσα στην μετριοπαθή πτέρυγα της κυβέρνησης και του Δεξιού Τομέα. Και ενώ οι μαχητές του Δεξιού Τομέα δεν έχουν αποδειχθεί ότι είναι ιδιαίτερα αποτελεσματικοί στον αγώνα ενάντια στις επαναστατημένες μάζες της ανατολικής Ουκρανίας, στην πρωτεύουσα είναι μια πολύ πραγματική δύναμη. Μέσα στη σύγχυση και την αποθάρρυνση των δυνάμεων του νόμου και της τάξης, ο Δεξιός Τομέας είναι σε θέση να ανατρέψει το καθεστώς, ή τουλάχιστον να προκαλέσει πολύ σοβαρές δυσκολίες. Εδώ βρίσκουμε την πραγματική πρόκληση για την ουκρανική επανάσταση: το μέλλον του Κιέβου, και της χώρας στο σύνολό της, εξαρτάται από το αν οι μάζες των απλών πολιτών, ο καθημερινός λαός που μέχρι τώρα πριν ξένος προς τα πάθη και τα προβλήματα της Μαϊντάν, είναι σε θέση να προχωρήσει στην πολιτική δράση.

Αν οι μάζες εγερθούν, ούτε ο Δεξιός Τομέας, ούτε οι πολιτικοί τυχοδιώκτες που βρέθηκαν στην εξουσία με το προηγούμενο κύμα των διαδηλώσεων θα μείνουν στη θέση τους. Αυτό θα σηματοδοτήσει την αρχή μιας νέας, δημοκρατικής πολιτικής – όχι μόνο στην Ουκρανία, αλλά και στη Ρωσία, επίσης.

*Ο **Boris Yulyevich Kagarlitsky** (Борис Юльевич Кагарлицкий) είναι ρώσος μαρξιστής θεωρητικός και κοινωνιολόγος ο οποίος υπήρξε πολιτικός αντιφρονών στην Σοβιετική Ένωση και στην μετα-σοβιετική Ρωσία. Διευθυντής του Ινστιτούτου της Παγκοσμιοποίησης και Κοινωνικών Κινήματων (IGSO) στη Μόσχα και αρχισυντάκτης της Levaya Πολιτικά (Αριστερή Πολιτική). Στην Ελλάδα έγινε γνωστός από το βιβλίο του Παλινόρθωση στη Ρωσία το 1995.

Πηγή: avantgarde2009.wordpress.com